

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Sayın Mehmet Mehdi EKER tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzük'ün 96. ve 99'uncu Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 25.08.2015

Asiye KOLÇAK

Bursa Milletvekili

Uygulanan neo-liberal politikalar sonucu Türkiye ve benzeri ülkelerin tarım politikalarında ciddi değişimler meydana gelmiştir. Bu yapısal değişimlerle birlikte; devlet, tarımsal üretimden çekilmiş, tarımsal alana destekleri sınırlandırmış ve özel tarımsal yatırımların teşviki söz konusu olmuştur. Böylelikle devletin yerini sermaye almış ve bir denetim aracı olarak sözleşmeli tarımsal üretim ortaya çıkmıştır. Üreticiler ve firmalar arasında; üreticinin, belli bir ürünü ekmesinden, firmaya teslim etmesi sürecine kadar olan aşamaları kapsayan, aynı zamanda firmanın da ürünü belirlenen koşullarda almayı taahhüt ettiği yazılı ya da sözlü bir üretim formu olan bu sözleşme, üreticinin üretim sürecinin tüm denetimini sermayeye teslim etmektedir. Neo- liberal politikaların ürünü olan bu sözleşme tarım alanındaki özellikle küçük üreticiyi son derece olumsuz etkilemektedir.

Bakanlığınızın 2010-2013 yıllarını kapsayan Kırsal Kalkınma Planında tarımsal hammaddeye ulaşımın düzenli bir şekilde sağlanması ve Tarımsal sanayinin gelişimi için teşviki amaçlanan "Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri" (TDİOSB) tam da üreticiyi bitiren sözleşmeli tarımın geliştirilmesini hedeflemektedir. Ayrıca Bakanlığınızın açıklamış olduğu Stratejik Plan (2013-2017)'da yer alan temel hedeflerden birinin Sözleşmeli tarımın yaygınlaştırılması ve tarıma dayalı sanayinin hammaddeye olan ihtiyacının kesintisiz temin edilmesinin sağlanması üzerine planlanması, sözleşmeli tarımsal üretim yapan üreticiler adına endişe vericidir. Sözleşmeye dayalı tarımsal üretim örneklerinden biri olan, Türkiye'nin salçalık domates üretiminin %40'ını üreten Bursa Karacabey ve Mustafakemalpaşa üreticileri, aynı zamanda Dünya'nın en iyi aromasına sahip domatesini de üretmektedir. Fakat Gıda sanayicileri ve çiftçiler arasında yapılan sözleşmeli üretimin, üreticiyi hiçbir şekilde korumaması- son günlerde basında da sıkça yer aldığı gibi- salçalık domates üreticilerinin ciddi mağduriyetler yaşamasına sebep olmuştur. Sözleşmeli üretimle ilgili sıkıntılar Türkiye'de tarım üreticileri için ciddi sorun teşkil etmeye devam etmektedir. Gıda sanayici ve çiftçi ayrılmaz bir bütündür; tam da bu noktada ortada üreticiyi hiçbir şekilde korumayan, tam anlamıyla sanayiden yana bir sözleşmeden bahsettiğimizde, bir de tek taraflı fesih hakkına

sahip olup, ürünü almadığı zaman hiçbir yaptırım söz konusu olmadığında, üretici üretim yapamayacak duruma gelmektedir. Bursa'da salçalık domates üreticisinin son hali, basına da yansıdığı üzere üretim yapamayacak boyuttadır.

Bu bilgiler ışığında,

1. Stratejik Planlamanızda (2013-2017)'da geliştirilmesini temel hedefleriniz arasına aldığınız sözleşmeli tarımsal üretimde; üreticiyi korumak, mağdur etmemek adına alınmış önlemler mevcut mudur? Mevcut ise bunlar nelerdir?
2. 2015 Ocak ayında gıda sanayicileri 1 kilo salçalık domatesi 25 kuruşa alınacağını taahhüt etmiş ve çiftçilerle yapılan sözleşme bu fiyat üzerinden yapılmıştır. Fakat bu taahhüt yerine getirilmeyip fiyat 12-13 kuruşa düşürülmeye çalışılmakta olup, aynı zamanda 11-12 kuruşa "serbest piyasa" üzerinden salçalık domates alınmaktadır. Bu sorunun giderilmesi için serbest salçalık domatesin satışına bir taban fiyat uygulamayı düşünüyor musunuz?
3. Gıda sanayi firmaları sözleşme yaptığı salçalık domates üreticilerinin ürünlerini alırken %30-40'a varan fire uygulamaktadır. Bu konu hakkında ne düşünüyorsunuz? Üreticiler uygulanan firenin haksız olduğunu belirtmektedirler. Söz konusu fire miktarının üreticiyi mağdur ettiğini düşünüyor musunuz?
4. Salçalık domates üretimi ve sanayiye ulaşımı arasında aracılık eden komisyoncuların varlığından bahsedilmektedir. Bu komisyoncular üreticinin mağduriyetinden faydalanarak, ürünü daha ucuza alıp firmalara düşük fiyattan vermektedir. Üreticileri mağduriyetini arttıran bu komisyonculardan haberdar mısınız? Ne gibi önlemler almayı düşünüyorsunuz?
5. Türkiye'nin hangi illerinde salçalık domates üreticisi ve sanayisi mevcuttur? Bunlar hangileridir?
6. Bursa ilinde bulunan gıda sanayi firmaları Bursa dışında diğer illerden salçalık domates alabilmektedir. Sözleşme yapılan çiftçi bu durum karşısında ürününü maliyetin altında vermek zorunda kalmaktadır. Bu sorunun giderilmesi için alınabilecek önlemlerin belirlenmesi konusunda çalışmalarınız olacak mı?
7. Bursa Karacabey ve Mustafakemalpaşa da olduğu gibi; diğer illerde ki salçalık domates üreticilerinin yaşadığı benzer sıkıntılar var mıdır? Bunlar nasıl giderilebilir?
8. Sözleşmeli tarımsal üretimde, üreticiyi bitirmemek, desteklemek adına ne gibi önlemler alınmalı? Bakanlığınızın bu soruna dair geleceğe dönük herhangi bir planı mevcut mudur?